

บทความวิจัย

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน
ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

You Xiaoyan *

ธีรพงษ์ บุญรักษา †

สิงหนาท น้อมเนียน ‡

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนที่เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาหลัก และศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาจีนจำนวน 400 คน และใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์นักศึกษาจีนจำนวน 10 คน และอาจารย์สอนภาษาไทยจำนวน 5 คน จากสถาบันการอุดมศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน มหาวิทยาลัยการเงินและเศรษฐศาสตร์ยูนนาน และมหาวิทยาลัยเหวินชาน งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของ Oxford (1990) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ใช้ความจำ, กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ, กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทน, กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา, กลยุทธ์เชิงวิภาพ และกลยุทธ์เชิงสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากผลการสำรวจ พบว่า ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์เชิงสังคมในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา ($\bar{X} = 3.13$) กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.12$) กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทน ($\bar{X} = 3.07$) กลยุทธ์เชิงวิภาพ ($\bar{X} = 3.04$) และ กลยุทธ์ที่ใช้ความจำ ($\bar{X} = 3.01$) ตามลำดับ ผลการศึกษาข้างต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาจีน นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายยังพบว่า นักศึกษาจีนส่วนใหญ่ใช้ทั้งกลยุทธ์เรียนรู้ภาษาไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นักศึกษาจีนมีการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างหลากหลาย นอกเหนือจากการท่องจำแต่เพียงอย่างเดียว การวิจัยนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ ผู้ออกแบบหลักสูตร รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ควรมีการปรับหลักสูตรและแผนการสอนให้มีความยืดหยุ่นในการเรียนการสอนออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 นักศึกษาควรได้มีโอกาสฝึกฝนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างหลากหลาย เพื่อให้พวกเขามีพื้นที่ในการค้นหากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่ตนเองถนัดในชั้นเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน

คำสำคัญ: กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา, ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ, นักศึกษาจีน, โควิด-19

* สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

† ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

‡ รองศาสตราจารย์ ดร., สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170,

Email: singhanat.non@mahidol.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 24/08/22, Revised: 02/11/22, Accepted: 10/11/22)

Research Article

Chinese University Students' Learning Strategies of Thai as a Foreign Language in the Midst of the COVID-19 Pandemic

You Xiaoyan [§]Theeraphong Boonrugsas ^{**}Singhanat Nomnian ^{††}

Abstract

The objectives of this research were to survey the strategies of learning Thai as a foreign language among Chinese students studying Thai as the main subject and to explore the perceptions of Chinese students' learning strategies for learning Thai as a foreign language during the COVID-19 pandemic. This research employed a mixed-method research approach which consisted of a questionnaire to collect data from a sample of 400 Chinese students and a semi-structured interview to interview 10 Chinese students and 5 teachers at 5 higher education institutions in the People's Republic of China offering Thai language majors, namely Yunnan National University, Yunnan University, Yunnan Agricultural University, Yunnan University of Finance and Economics, and Wenshan University. The theoretical framework of this research is based on Oxford's (1990) foreign language learning strategies: memory, cognitive, compensation, metacognitive, affective, and social.

The results of the survey revealed that social strategies were used by Chinese students the most ($\bar{X} = 3.29$), followed by metacognitive strategies ($\bar{X} = 3.13$), cognitive strategies, ($\bar{X} = 3.12$), compensation strategies ($\bar{X} = 3.07$), affective strategies ($\bar{X} = 3.04$), and memory strategies ($\bar{X} = 3.01$), respectively. These results were consistent with the findings from the interviews with Chinese students. Furthermore, the interview data indicated that Chinese students during the pandemic utilized various direct and indirect strategies for learning Thai as a foreign language besides memorization. Lastly, this study suggested teachers, curriculum designers, and all stakeholders to work together on developing quality, flexible, and adaptable face-to-face and online Thai foreign language courses during the pandemic. In the midst of the COVID-19 Pandemic, Chinese students should have an opportunity to explore Thai language learning strategies that fit the needs of them and allow them to utilize these learning strategies inside and outside the classroom.

Keywords: language learning strategies, Thai as a foreign language, Chinese students, COVID-19

[§] Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, Thailand

^{**} Assistant Professor Dr., Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, Thailand

^{††} Associate Professor Dr., Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University, Thailand, Email: singhanat.non@mahidol.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 24/08/22, Revised: 02/11/22, Accepted: 10/11/22)

1. ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันมีนักศึกษาชาวต่างชาติจำนวนมากที่ศึกษาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ตลอดจนเดินทางเข้ามาศึกษาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของประเทศไทยกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะนักศึกษาจีนที่ให้ความสนใจศึกษาภาษาไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, 2559; รสริน ดิษฐบรรจง, 2561; รัชดา ลามใหญ่, 2559) มหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทยและในสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) โดยมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่า การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้รับความนิยมเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รัชดา ลามใหญ่, 2559)

นับตั้งแต่มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) ด้านการศึกษาระหว่างสองประเทศอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2558 ส่งผลให้มีนักศึกษาจีนเดินทางมาศึกษาต่อในประเทศไทยมากถึง 50,000 คน แบ่งเป็นระดับอุดมศึกษา ประมาณ 20,000 คน และระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ประมาณ 30,000 คน (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, 2559) นอกจากนี้รัฐบาลจีนได้มีการสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเอกภาษาไทยอย่างแพร่หลายในระดับอุดมศึกษา เช่น ในมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Beijing University) มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง (Beijing Foreign Language University) มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางโจว (Guangzhou University of Foreign Studies) มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน (Yunnan Minzu University) มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (Guangxi Minzu University) และมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาแห่งนครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai International University of Education) เป็นต้น ส่งผลให้นักเรียนและนักศึกษาจีนจำนวนมากได้มีโอกาสเรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตลอดจนตัดสินใจเดินทางมาศึกษาต่อในประเทศไทย (Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand, 2019)

อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้นักศึกษา อาจารย์ และทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาทั่วโลกต้องปรับตัวและวางแผนเพื่อรับมือการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว โดยในสาธารณรัฐประชาชนจีน การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักศึกษาจีนอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียนและการใช้ชีวิต เช่น การติดต่อสื่อสาร และขอคำปรึกษาในกระบวนการเรียน และการทำวิจัยจากอาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เครือข่ายเพื่อน ที่ต้องรักษาระยะห่างตามมาตรการของภาครัฐ จึงไม่สามารถเดินทาง หรือพบปะกันได้อย่างสะดวก ซึ่งรวมถึงการหาแหล่งรับประทานอาหาร การอาศัยในหอพัก และการรักษาพยาบาล ที่ต้องมีการปรับตัว ไม่สะดวกสบายเหมือนเดิม เป็นต้น (Wu et al., 2022)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน ที่เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ใน 5

มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน มหาวิทยาลัยการเงินและเศรษฐศาสตร์ยูนนาน และมหาวิทยาลัยเหวินชาน การวิจัยนี้ใช้แนวคิดการเรียนรู้ภาษา Oxford (1990) ซึ่งประกอบด้วย 2 ประเภทหลัก คือ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรง และ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรงประกอบด้วยสามกลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การจำ กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ กลยุทธ์การเสริมและการทดแทน กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อมประกอบด้วยสามกลยุทธ์ คือ กลยุทธ์อภิปัญญา กลยุทธ์เชิงวิภาพและกลยุทธ์เชิงสังคม สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือให้กับผู้ที่สอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

2.1 การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศพบว่า สถาบันการศึกษาได้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศใน 5 รูปแบบด้วยกัน (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, 2552: 110-111) ได้แก่ (1) หลักสูตรระดับปริญญาบัตร เช่น หลักสูตรในประเทศจีน เกาหลี และเวียดนาม (2) หลักสูตรเฉพาะด้าน เป็นหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใหญ่ เช่น วิชาภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Southeast Asian Studies) ในมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือวิชาภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรเอเชียศึกษา (Asian Studies) ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติดอัสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย (3) หลักสูตรระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในช่วงระยะ เวลาหนึ่ง เช่น รายวิชาละ 36 ชั่วโมง 50 ชั่วโมง 100 ชั่วโมง โดยอาจแบ่งเป็นภาษาไทยในระดับพื้นฐาน ระดับปานกลาง และระดับสูง เช่น ศูนย์ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (4) หลักสูตรพิเศษ เป็นหลักสูตรที่ผู้สอนจัดตามจุดประสงค์ของผู้เรียน เช่น หลักสูตรพิเศษที่จัดโดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ (5) หลักสูตรเร่งรัด เป็นหลักสูตรในช่วงเวลาสั้นๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนที่มีเวลาจำกัด เช่น หลักสูตรเร่งรัดที่จัดโดยภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดการสอนดังกล่าวให้นักศึกษาชาวต่างชาติที่สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เป็นต้น

โดยสรุป การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายไม่เพียงแต่ชาวตะวันตกเท่านั้น แต่รวมถึงชาวเอเชียและประเทศเพื่อนบ้านของไทยอีกด้วย ในแง่นี้ ส่งผลให้บทบาทและฐานะของภาษาไทยเปลี่ยนแปลงจากอดีต จากที่เป็นเพียงภาษาประจำชาติและภาษาราชการ ปัจจุบัน ภาษาไทยกลายเป็นภาษาสำคัญของภูมิภาคอีกภาษาหนึ่ง (สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์, 2545) นอกจากนี้ มีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผล

ให้ชาวต่างชาติสนใจศึกษาภาษาไทยมากขึ้น ได้แก่ นโยบายในการผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ รวมถึงปัจจัยภายในส่วนตัวที่ชาวต่างชาติต้องการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยเพิ่มมากขึ้น (ศรีวิไล พลมณี, 2545) ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้ผู้สอน นักออกแบบหลักสูตร นักวิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ควรจะมีความร่วมมือกันในการแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้กลยุทธ์หลากหลายวิธีในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ และเพื่อให้เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในการออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการใช้กลยุทธ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น O'Malley และ Chamot (1990) จำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศออกเป็นสามกลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย กลยุทธ์อภิปัญญา กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ และกลยุทธ์ทางสังคม ซึ่งประการที่หนึ่งกลยุทธ์อภิปัญญา ประกอบด้วยปัจจัยย่อยคือ การคัดเลือก การวางแผน การกำกับดูแล และการประเมินผล ประการที่สอง กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ ประกอบด้วยปัจจัยย่อยคือ การฝึกฝน การจัดระบบ การอนุมาน การสรุป การสร้างจินตภาพ การถ่ายโอน การทำอย่างรอบคอบ และประการที่สาม กลยุทธ์ทางสังคม ประกอบด้วยปัจจัยย่อย ได้แก่ การร่วมมือ การถามเพื่อความกระจ่าง และการพูดกับตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศพบว่า แนวคิด Oxford (1990) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและถูกนำไปปรับใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างแพร่หลาย (กุชม ยามิรุเต็ง, 2561; ทรงศรี สรณสถาพร, 2560; ศิวนนท์ นิลพานิชย์, 2560; อรุณี อรุณเรือง, ทรงสิริ วิจิรานนท์, และภาวิณี อุ้นวัฒนา, 2560) โดยแนวคิดดังกล่าวมีการนำเสนอกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสองกลยุทธ์หลัก คือ 1) กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรง ประกอบด้วย 1.1) กลยุทธ์การจำ (memory strategies) 1.2) กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ (cognitive strategies) และ 1.3) กลยุทธ์การเสริมและการทดแทน (compensation strategies) และ 2) กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม ประกอบด้วย 2.1) กลยุทธ์อภิปัญญา (metacognitive strategies) 2.2) กลยุทธ์เชิงวิภาพ (affective strategies) และ 2.3) กลยุทธ์ทางสังคม (social strategies)

2.3 กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของ Oxford (1990)

แนวคิดดังกล่าวแบ่งกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรง (direct strategy) และกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม (indirect strategy) โดยทั้งสองกลยุทธ์มีกลยุทธ์ย่อยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรง ประกอบด้วย

กลยุทธ์การจำ (Memory Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้จำข้อความหรือคำศัพท์ใหม่ และสามารถนำออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การสร้างความเชื่อมโยงทางความคิด (creating mental linkages) การประยุกต์ใช้ภาพและเสียง (applying images and sounds) การทบทวนอย่างเป็นระบบ (Reviewing well) และการใช้กิริยาท่าทาง (employing action)

กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในการฝึกฝน วิเคราะห์โครงสร้างของคำและประโยค วิธีการรับและส่งข้อมูล การจับใจความสำคัญและการสรุปความ เพื่อเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่กับความรู้นใหม่ให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดและปฏิบัติด้วยตนเอง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การฝึกฝน (practice) การรับและการส่งสาร (receiving and sending messages) การวิเคราะห์และการให้เหตุผล (analysis and reasoning) และการสร้างโครงสร้างข้อมูลที่ได้รับและข้อมูลที่จะส่งออก (creating structure for input and output)

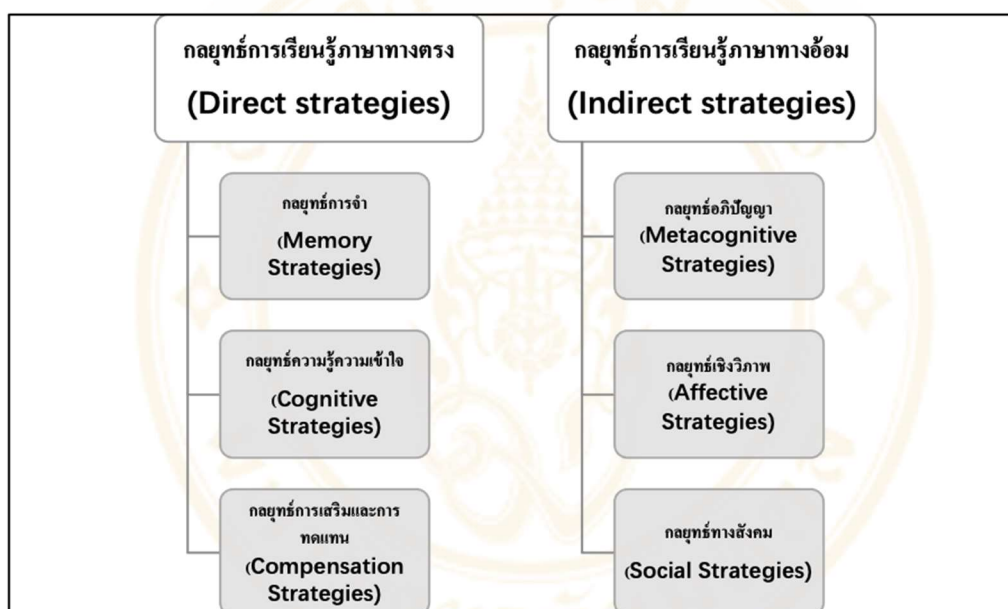
กลยุทธ์การเสริมและการทดแทน (Compensation Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้แก้ไขข้อจำกัดทางด้านภาษา สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การเดาอย่างฉลาด (guessing intelligently in listening and reading) และการพิชิตข้อจำกัดในการพูดและการเขียน (overcoming limitations in speaking and writing)

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม ประกอบด้วย

กลยุทธ์อภิปญญา (Metacognitive Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้เพื่อช่วยให้เข้าใจกระบวนการคิดและการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การตั้งใจเรียน การรู้จักการจัดการวางแผนการเรียนและการประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนใช้ในการวางแผนการเรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ (centering your learning) การเตรียมและการวางแผนการเรียน (arranging and planning your learning) และการประเมินการเรียนรู้ (evaluating your learning)

กลยุทธ์เชิงวิภาพ (Affective Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้สร้างความมั่นใจให้กับตนเองด้วยการควบคุมอารมณ์และความรู้สึกที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การลดความวิตกกังวล (lowering your anxiety) การกระตุ้นให้กำลังใจตนเอง (encouraging yourself) และการดูแลอารมณ์ตนเอง (taking your emotional temperature)

กลยุทธ์ทางสังคม (Social Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจความคิด และความรู้สึกของผู้อื่นประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ การถามคำถาม (asking questions) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (cooperating with others) และการเอาใจใส่ผู้อื่น (empathizing with others)

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของ Oxford (1990)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองและกลยุทธ์การศึกษภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนภายในประเทศไทย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยการท่องจำ (Memory Strategies) เช่น การท่องจำไวยากรณ์ คำศัพท์เชิงวิชาการ การจดบันทึกไว้ในสมุด นักศึกษาเลือกใช้กลยุทธ์ดังกล่าวเพื่อการสอบแข่งขันและบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบต่าง ๆ (Nomnian, 2018a; 2018b) ในงานนี้สอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนในจังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่านักเรียนชาวจีนที่เรียนใน

ระบบใช้กลยุทธ์การจำมากที่สุด (วิมลวรรณ วงศ์ใหญ่, ศรชัย มุ่งไธสง, และณัฐพล สอนิ, 2561) อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ สุนนทิพย์ วัฒนา (2561) ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การจำน้อยที่สุด นอกจากกลยุทธ์การท่องจำ งานวิจัยที่เกี่ยวกับมุมมองและกลยุทธ์การศึกษาภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนในต่างประเทศได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้ออกแบบหลักสูตร ผู้วางแผนการสอน ผู้ออกแบบสื่อการเรียน และครูผู้สอน ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะยืดหยุ่น และคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนที่มีเพศ อายุ ความเชื่อ และภูมิหลังที่แตกต่างกัน เพื่อให้การสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด และช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาโดยใช้กลยุทธ์ที่ตนเองสะดวกหรือถนัดได้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียนต่อไป (Rao & Huang, 2019; Tang & Tian, 2015; Xue, 2015)

3. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเลือกระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เนื่องจากวิธีดังกล่าวเป็นรูปแบบวิธีการหาคำตอบของการวิจัยที่มีความครอบคลุม ลุ่มลึกและชัดเจน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ศึกษา (วัลนิภา ฉลากบาง, 2560) ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของกลุ่มนักศึกษาจีน และสาเหตุในการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้จึงใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane โดยกำหนดประชากรให้มีค่าสูงที่สุดในตาราง เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูลจำนวนนักศึกษาจีนในมณฑลยูนนานที่เรียนวิชาเอกภาษาไทยที่แน่นอน และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน

สำหรับการสุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ขั้นแรก ได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 5 มหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนวิชาเอกภาษาไทย และเป็นมหาวิทยาลัยที่พร้อมให้ความร่วมมืออนุญาตให้เก็บข้อมูลได้ ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยยูนนานมหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน มหาวิทยาลัย

การเงินและเศรษฐศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเหวินชาน และเมื่อพิจารณาคุณสมบัติของนักศึกษาที่เรียนในวิชาเอกภาษาไทยซึ่งมีคุณสมบัติในการใช้ภาษาไทยที่ใกล้เคียงกัน ไม่มีความแตกต่างกันมาก จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random) และคัดเลือกตามความสมัครใจที่จะตอบคำถามตามจำนวนที่กำหนดไว้ข้างต้น

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างไรในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาจีน โดยแบบสอบถามเป็นภาษาไทยและภาษาจีน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน แบบสอบถามในส่วนนี้มีจำนวน 50 ข้อ วัดแบบ Rating Scale 5 ช่วงค่า (1 = ปฏิบัติน้อยที่สุด, 5 = ปฏิบัติมากที่สุด) ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้จากแบบสอบถาม SILL (Strategy Inventory for Language Learning) Version 7.0 ที่ถูกคิดค้นและพัฒนาโดย Oxford (1990) และได้รับการพัฒนาในภายหลังโดย สุมณฑิพย์ วัฒนา (2561) และนำแบบสอบถามฉบับแปลเป็นภาษาไทยและภาษาจีนของสุมณฑิพย์ วัฒนา (2561) มาดัดแปลง Oxford (1990) จัดให้วิธีการเรียนรู้ที่อยู่ในประเภทกลวิธีเชิงวิภาพ (Affective Strategies) ซึ่งอยู่แยกกับกลวิธีทางสังคม (Social Strategies) อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าประเภทของกลวิธีการเรียนรู้ของ Oxford (1990) จัดกลุ่มกลวิธีการเรียนรู้และอธิบายกลวิธีต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและชัดเจนมากที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทย

ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาจีน คำถามในส่วนนี้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาจีน มีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย ผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมา และแผนการศึกษาต่อในอนาคต

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาเชิงลึกนักศึกษาจีนจำนวน 10 คน เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยคัดเลือกจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนภาษาไทย จากสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิดสอนวิชาเอกภาษาไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยเกษตรยูนนาน มหาวิทยาลัยการเงินและเศรษฐศาสตร์ยูนนาน และมหาวิทยาลัยเหวินชาน และมีความยินดีที่จะตอบคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนที่เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอกในช่วงสถานการณ์โควิด-19 จากนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งในสาธารณรัฐประชาชนจีน มีวิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 เมื่องานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมวิจัยจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ. COA. No. 2020/12-422 ผู้วิจัยจึงติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลนักศึกษาจีน (วิชาเอกภาษาไทย) เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

4.2 แจกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ให้กับนักศึกษาจีน โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนเพื่อแจกแบบสอบถามและให้นักศึกษาจีนทุกคนตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 30 นาที จากนั้น ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.3 สัมภาษณ์ตามแนวทางคำถามที่ออกแบบไว้ ใช้วิธีสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual interview) ได้แก่ นักศึกษาจีน 10 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากเสร็จสิ้นการเก็บแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for Social Science: SPSS)

ตารางที่ 1 การตีความแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาจีน

ระดับ	เกณฑ์ในการแบ่งระดับ	ความหมาย
5	4.21 – 5.00	ปฏิบัติมากที่สุด
4	3.41 - 4.20	ปฏิบัติมาก
3	2.61 – 3.40	ปฏิบัติปานกลาง
2	1.81 – 2.60	ปฏิบัติน้อย
1	1.00 – 1.80	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้แล้ว นำเสนอพร้อมข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยที่ใช้บรรยายเนื้อหาของข้อความอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (Objectivity)

6. ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนจำนวน 400 คน ($n = 400$) ที่เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาหลักในมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีน 5 แห่ง ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของ Oxford (1990) สามารถสรุปได้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ใช้ความจำ (Memory Strategy)

ตารางที่ 2 รายงานว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบบใช้ความจำ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ความจำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้การเชื่อมโยงเสียงคำศัพท์ใหม่ในภาษาไทยกับภาพ หรือรูปร่างคำเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์นั้น ๆ ($\bar{X} = 3.43$) ซึ่งอยู่ในระดับ “มาก” เพียงข้อเดียว รองลงไปเป็นกลยุทธ์ที่ใช้อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งหมด ได้แก่ ใช้จดจำคำศัพท์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับโควิด-19 โดยคำนึงถึงภาพของสถานการณ์ของการแพร่ระบาด ($\bar{X} = 3.16$) ใช้การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในการเรียนภาษาไทย ($\bar{X} = 3.10$) ใช้การแสดงท่าทางประกอบคำศัพท์ใหม่ในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.02$) ใช้การจดจำคำศัพท์หรือวลีภาษาไทยใหม่ ๆ โดยจำตำแหน่งคำศัพท์ในหน้าหนังสือ บนกระดาน หรือตามป้ายข้างถนน ($\bar{X} = 3.00$) ใช้คำคล้องจองหรือเสียงสัมผัสเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์ใหม่ ($\bar{X} = 2.93$) ใช้การพูดและเขียนคำศัพท์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับโควิด-19 เพื่อจะได้จดจำคำศัพท์ ($\bar{X} = 2.91$) ทบทวนบทเรียนภาษาไทยอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.86$) และ ใช้บัตรคำเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์ใหม่ในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.73$) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกข้อ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ความจำของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์ที่ใช้ความจำ (Memory Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	ใช้การเชื่อมโยงเสียงคำศัพท์ใหม่ในภาษาไทยกับภาพ หรือรูปร่างคำเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์นั้น ๆ	3.43	1.03	มาก
2	ใช้การจดจำคำศัพท์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับโควิด-19 โดยคำนึงถึงภาพของสถานการณ์ของการแพร่ระบาด	3.16	1.10	ปานกลาง
3	ใช้การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในการเรียนภาษาไทย	3.10	0.99	ปานกลาง
4	ใช้การแสดงท่าทางประกอบการใช้คำศัพท์ใหม่ในช่วงโควิด-19	3.02	1.16	ปานกลาง
5	ใช้การจดจำคำศัพท์หรือวลีภาษาไทยใหม่ ๆ โดยจำตำแหน่งคำศัพท์ในหน้าหนังสือ บนกระดาน หรือตามป้ายข้างถนน	3.00	1.06	ปานกลาง
6	ใช้คำคล้องจองหรือเสียงสัมผัสเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์ใหม่	2.93	1.07	ปานกลาง
7	ใช้การพูดและเขียนคำศัพท์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับโควิด-19 เพื่อจะได้จดจำคำศัพท์เหล่านั้น	2.91	1.13	ปานกลาง
8	ทบทวนบทเรียนภาษาไทยอยู่เสมอ	2.86	1.06	ปานกลาง
9	ใช้บัตรคำเพื่อช่วยในการจดจำคำศัพท์ใหม่ในช่วงโควิด-19	2.73	1.16	ปานกลาง
รวม		3.01	0.79	ปานกลาง

กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategy)

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบบใช้ความรู้ความเข้าใจ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพยายามออกเสียงให้เหมือนคนไทย ($\bar{X} = 3.63$) ซึ่งอยู่ในระดับ “มาก” รองลงมาได้แก่ ดูรายการโทรทัศน์ หรือชมภาพยนตร์เกี่ยวกับโควิด-19 ซึ่งมีเสียงพูดเป็นภาษาไทย ($\bar{X} = 3.38$) พยายามไม่แปลภาษาไทยแบบคำต่อคำในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{X} = 3.32$) ฝึกออกเสียงภาษาไทย ($\bar{X} = 3.24$) ค้นหาคำศัพท์ในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำศัพท์ภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.21$) ใช้คำศัพท์ภาษาไทยที่รู้ในรูปแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.15$) ทำความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยเกี่ยวกับโควิด-19 โดยการแยกออกเป็นส่วน ๆ ($\bar{X} = 3.12$) อ่านบทอ่านภาษาไทยอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านโดยละเอียดอีกครั้งในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.11$) พูดหรือเขียนคำศัพท์ใหม่หลาย ๆ ครั้ง ($\bar{X} = 3.09$) พยายามหารูปแบบของภาษาในภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X}$

= 3.06) สรุปข้อมูลภาษาไทยจากที่ได้ยินหรือได้อ่าน ($\bar{X} = 3.04$) เริ่มสนทนาเป็นภาษาไทย ($\bar{X} = 2.97$) และอ่านหนังสือภาษาไทย เพื่อความบันเทิง ($\bar{X} = 2.88$) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกข้อ ส่วน การเขียนบันทึก ข้อความ จดหมาย หรือรายงานสถานการณ์โควิด-19 เป็นภาษาไทย ($\bar{X} = 2.48$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับ “น้อย”

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	พยายามออกเสียงให้เหมือนคนไทย	3.63	1.07	มาก
2	ดูรายการโทรทัศน์ หรือชมภาพยนตร์เกี่ยวกับโควิด-19 ซึ่งมีเสียงพูดเป็นภาษาไทย	3.38	1.12	ปานกลาง
3	พยายามไม่แปลภาษาไทยแบบคำต่อคำในช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.32	1.05	ปานกลาง
4	ฝึกออกเสียงภาษาไทยในช่วงโควิด-19	3.24	1.03	ปานกลาง
5	ค้นหาคำศัพท์ในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำศัพท์ภาษาไทยในช่วงโควิด-19	3.21	1.06	ปานกลาง
6	ใช้คำศัพท์ภาษาไทยที่รู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในช่วงโควิด-19	3.15	1.08	ปานกลาง
7	ทำความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยเกี่ยวกับโควิด-19 โดยการแยกออกเป็นส่วน ๆ ตามที่ฉันเข้าใจ	3.12	1.05	ปานกลาง
8	อ่านบทอ่านภาษาไทยอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงอ่านโดยละเอียดอีกครั้งในช่วงโควิด-19	3.11	1.10	ปานกลาง
9	พูดหรือเขียนคำศัพท์ใหม่หลาย ๆ ครั้ง	3.09	1.06	ปานกลาง
10	พยายามหารูปแบบของภาษาในภาษาไทยในช่วงโควิด-19	3.06	1.04	ปานกลาง
11	สรุปข้อมูลภาษาไทยจากที่ได้ยินหรือได้อ่าน	3.04	1.06	ปานกลาง
12	เริ่มสนทนาเป็นภาษาไทย	2.97	1.02	ปานกลาง
13	อ่านหนังสือภาษาไทย เพื่อความบันเทิง	2.88	1.15	ปานกลาง
14	เขียนบันทึก ข้อความ จดหมาย หรือรายงานสถานการณ์โควิด-19 เป็นภาษาไทย	2.48	1.12	น้อย
รวม		3.12	0.76	ปานกลาง

กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทน (Compensation Strategy)

ตารางที่ 4 รายงานว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบบใช้การเสริมและการทดแทน ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ ใช้ทำทางประกอบการพูด เมื่อไม่ทราบว่าจะใช้คำใดระหว่างการสนทนาในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{X} = 3.62$) และใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันมาแทน เมื่อนึกคำศัพท์ภาษาไทยไม่ออก ($\bar{X} = 3.42$) ตามลำดับ ลำดับถัดไปจะเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งหมด ได้แก่ พยายามเดาว่าผู้พูดจะพูดอะไรต่อไปเป็นภาษาไทย ($\bar{X} = 3.09$) ใช้วิธีการเดาเพื่อทำความเข้าใจคำศัพท์ใหม่เกี่ยวกับโควิด-19 ในภาษาไทย ($\bar{X} = 3.04$) อ่านภาษาไทยโดยไม่จำเป็นต้องค้นหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ทุกคำในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.74$) และสร้างคำใหม่ ถ้าไม่รู้คำศัพท์ที่ถูกต้องในภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทน (Compensation Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	ใช้ทำทางประกอบการพูด เมื่อไม่ทราบว่าจะใช้คำใดระหว่างการสนทนาในช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.62	1.06	มาก
2	ใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันมาแทน เมื่อนึกคำศัพท์ภาษาไทยไม่ออก	3.42	1.06	มาก
3	พยายามเดาว่าผู้พูดจะพูดอะไรต่อไปเป็นภาษาไทย	3.09	1.06	ปานกลาง
4	ใช้วิธีการเดาเพื่อทำความเข้าใจคำศัพท์ใหม่เกี่ยวกับโควิด-19 ในภาษาไทย	3.04	1.14	ปานกลาง
5	อ่านภาษาไทยโดยไม่จำเป็นต้องค้นหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ทุกคำในช่วงโควิด-19	2.74	1.16	ปานกลาง
6	สร้างคำใหม่ ถ้าไม่รู้คำศัพท์ที่ถูกต้องในภาษาไทยในช่วงโควิด-19	2.52	1.19	น้อย
รวม		3.07	0.77	ปานกลาง

กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา (Metacognitive Strategy)

ตารางที่ 5 รายงานว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเชิงอภิปัญญา ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตั้งใจฟังเมื่อมีคนพูดภาษาไทยเกี่ยวกับโควิด-19 ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาคือ สังเกตข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของตนเองและการใช้ข้อมูลนี้ช่วยปรับปรุงการใช้ภาษาไทยให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.57$) ซึ่งอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งสองข้อ ลำดับถัดมา ได้แก่ หมั่นสร้างความก้าวหน้าของตนเองในการเรียนรู้ภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.23$) พยายามหาโอกาสใช้ภาษาไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ($\bar{X} = 3.15$) หาโอกาสฝึกอ่านภาษาไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.95$) มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.91$) เชื่อมั่นว่าหาวิธีการเรียนภาษาไทยให้ดีขึ้นได้อย่างแน่นอน ($\bar{X} = 2.89$) เชื่อมั่นว่าสามารถหาเพื่อนเพื่อสนทนาภาษาไทยด้วยกันได้ในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.89$) และจัดตารางเวลาเพื่อให้ได้มีเวลาเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.87$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงอภิปัญญาของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา (Metacognitive Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	ตั้งใจฟังเมื่อมีคนพูดภาษาไทยเกี่ยวกับโควิด-19	3.71	.978	มาก
2	สังเกตข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของตนเองและการใช้ข้อมูลนี้ช่วยปรับปรุงการใช้ภาษาไทยให้ดีขึ้น	3.57	1.02	มาก
3	หมั่นสร้างความก้าวหน้าในการเรียนรู้ภาษาไทยในช่วงโควิด-19 อยู่เสมอ	3.23	1.03	ปานกลาง
4	พยายามหาโอกาสใช้ภาษาไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	3.15	1.02	ปานกลาง
5	หาโอกาสฝึกอ่านภาษาไทยให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในช่วงโควิด-19	2.95	1.07	ปานกลาง
6	มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยในช่วงโควิด-19	2.91	1.08	ปานกลาง
7	เชื่อมั่นว่าหาวิธีการเรียนภาษาไทยให้ดีขึ้นได้อย่างแน่นอน	2.89	1.02	ปานกลาง
8	เชื่อมั่นว่าสามารถหาเพื่อนเพื่อสนทนาภาษาไทยด้วยกันได้ในช่วงโควิด-19	2.89	1.14	ปานกลาง
9	จัดตารางเวลาเพื่อให้ได้มีเวลาเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ภาษาไทยในช่วงโควิด-19	2.87	1.09	ปานกลาง
รวม		3.13	0.75	ปานกลาง

กลยุทธ์เชิงวิภาพ (Affective Strategy)

ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเชิงวิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระตุ้นให้ตัวเองพูดภาษาไทย ถึงแม้ฉันกลัวว่าจะพูดผิดก็ตาม ($\bar{X} = 3.50$) ซึ่งอยู่ในระดับ “มาก” เพียงข้อเดียว ลำดับรองลงมา ได้แก่ สังเกตและควบคุมระดับความเครียด ในขณะที่เรียนภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.13$) พยายามทำใจให้สบายเมื่อรู้สึกกลัวที่จะพูดภาษาไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{X} = 3.08$) ให้รางวัลตัวเองเมื่อรู้สึกที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.01$) และเล่าให้ผู้ฟังว่ารู้สึกอย่างไรในขณะที่เรียนภาษาไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 2.98$) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกข้อ และสำหรับกลยุทธ์การเขียนความรู้สึกของตัวเองเป็นภาษาไทยลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ในช่วงโควิด-19 อยู่ในระดับ “น้อย” ($\bar{X} = 2.55$)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงวิภาพของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์เชิงวิภาพ (Affective Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	กระตุ้นให้ตัวเองพูดภาษาไทย ถึงแม้ฉันกลัวว่าจะพูดผิดก็ตาม	3.50	1.03	มาก
2	สังเกตและควบคุมระดับความเครียด ในขณะที่เรียนภาษาไทยในช่วงโควิด-19	3.13	1.08	ปานกลาง
3	พยายามทำใจให้สบายเมื่อรู้สึกกลัวที่จะพูดภาษาไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19	3.08	1.12	ปานกลาง
4	ให้รางวัลตัวเองเมื่อรู้สึกที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง	3.01	1.13	ปานกลาง
5	เล่าให้ผู้ฟังว่ารู้สึกอย่างไรในขณะที่เรียนภาษาไทยในช่วงโควิด-19	2.98	1.14	ปานกลาง
6	เขียนความรู้สึกของตัวเองเป็นภาษาไทยลงในสมุดบันทึกการเรียนรู้ในช่วงโควิด-19	2.55	1.12	น้อย
รวม		3.04	0.76	ปานกลาง

กลยุทธ์เชิงสังคม (Social Strategy)

ตารางที่ 7 รายงานว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแบบการเสริมและการทดแทน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขอให้ผู้พูดชาวไทยแก้ไขให้เมื่อฉันพูดผิด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ หากไม่เข้าใจที่ผู้พูดชาวไทยพูด จะขอให้ผู้พูดช้าลงหรือพูดใหม่อีกครั้ง ($\bar{X} = 3.57$) ซึ่งทั้งสองข้อนี้อยู่ในระดับ “มาก” ทั้งคู่ ลำดับ

ถัดไป ได้แก่ พยายามเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ($\bar{X} = 3.24$) ฝึกพูดภาษาไทยกับเพื่อนที่เรียนภาษาไทยด้วยกัน ($\bar{X} = 3.05$) ขอความช่วยเหลือจากผู้พูดชาวไทยในช่วงโควิด-19 ($\bar{X} = 3.02$) และใช้ภาษาไทยสอบถามความต้องการของผู้อื่นในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ($\bar{X} = 2.85$) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทั้งหมด

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงสังคมของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน ($n = 400$)

ข้อ	กลยุทธ์เชิงสังคม (Social Strategy)	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1	ขอให้ผู้พูดชาวไทยแก้ไขให้เมื่อฉันพูดผิด	4.00	0.97	มาก
2	หากไม่เข้าใจที่ผู้พูดชาวไทยพูด จะขอให้ผู้พูดช้าลงหรือพูดใหม่อีกครั้ง	3.57	1.11	มาก
3	พยายามเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	3.24	1.08	ปานกลาง
4	ฝึกพูดภาษาไทยกับเพื่อนที่เรียนภาษาไทยด้วยกันในช่วงโควิด-19	3.05	1.20	ปานกลาง
5	ขอความช่วยเหลือจากผู้พูดชาวไทยในช่วงโควิด-19	3.02	1.12	ปานกลาง
6	ใช้ภาษาไทยสอบถามความต้องการของผู้อื่นในช่วงสถานการณ์โควิด-19	2.85	1.12	ปานกลาง
รวม		3.29	0.79	ปานกลาง

7. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน จำนวน 5 คน ที่ยินดีตอบคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของตน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์การจำอย่างแพร่หลาย โดยส่วนใหญ่่นักศึกษาใช้กลยุทธ์ดังกล่าวผ่านการเขียนและการอ่าน กลุ่มตัวอย่างชื่อ Ruiqiu ชี้ให้เห็นว่าเขาชอบเรียนรู้คำศัพท์จากการเขียน เพราะเวลาพูดภาษาไทยไม่ค่อยมั่นใจในตัวของตนเอง จึงมีการจดคำศัพท์ลงในสมุดคำศัพท์ ในเวลาว่าง ๆ จะท่องจำคำศัพท์ในสมุด เขากล่าวอีกด้วยว่า หากพบคำศัพท์ที่จดไว้ในสมุดอีกครั้งจะช่วยให้จำได้ หากยังจำไม่ได้ก็จะใช้วิธีการเขียนคำศัพท์ซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพื่อช่วยจำคำศัพท์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ชื่อ Jiawei ที่ชอบการเขียนมากที่สุดเช่นกัน เนื่องจากในกระบวนการเขียน สามารถทบทวนคำศัพท์ที่เคยเรียนรู้ และยังสามารถเรียนรู้คำศัพท์ภาษาไทยใหม่

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่าง ชื่อ Rongting ระบุว่า ตนชอบเรียนรู้ภาษาไทยจากการอ่านมากกว่า เพราะได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ โดยชอบอ่านบทความใน WeChat เช่น Xinyu Thai Thaitanic และ Lammeipa ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เกี่ยวกับภาษาไทย ระหว่างการอ่านบทความที่เป็นภาษาไทย นักศึกษากล่าวว่า

สามารถจำคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่อยู่ในบทความ และหากมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจก็จะจดไว้ในสมุด เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างชื่อ Jiaming และ Chunyan ที่ชอบอ่านภาษาไทยมากกว่าการเขียน เนื่องจากระหว่างการอ่านจะช่วยให้จำคำศัพท์ได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการฝึกออกเสียงภาษาไทยระหว่างการอ่านด้วย นักศึกษาชี้ให้เห็นว่าในระหว่างการอ่านจะได้ฟังเสียงของตนเอง ซึ่งจะได้รู้วิธีการออกเสียงให้เหมือนสำเนียงของชาวไทย

ทั้งนี้ คำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนทั้ง 5 คน สรุปได้ ดังนี้

บทสัมภาษณ์ที่ 1

“การเรียนภาษาจะต้องเรียนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน แต่ส่วนที่ฉันชอบมากที่สุดคือ “การเขียน” เพราะในเวลาพูด ไม่มั่นใจและไม่กล้าพูด แต่ในเวลาเขียน ฉันกล้าเขียน ฉันมักจะพกสมุดบันทึกติดตัวไปด้วย เมื่อฉันพบคำศัพท์ที่ฉันไม่รู้ ฉันก็จะบันทึกคำศัพท์นี้ และจะไปท่องคำศัพท์ในสมุดบันทึก”

(Ruiqiu, 17 มิถุนายน 2564)

บทสัมภาษณ์ที่ 2

“ส่วนที่ฉันชอบในการฟัง พูด อ่าน และเขียนคือ “การอ่าน” ฉันสามารถเข้าใจและจดจำความรู้นี้ได้ในระหว่างการอ่าน ปกติฉันชอบอ่านใน WeChat เช่น “Xinyu Thai”, “Thaitanic”, และ “Lammeipa” (โปรแกรมที่เกี่ยวกับภาษาไทย)”

(Rongting, 8 มิถุนายน 2564)

บทสัมภาษณ์ที่ 3

“ในส่วนของการฟัง พูด อ่าน เขียน ส่วนที่ฉันชอบคือ “การอ่าน” ในกระบวนการอ่านภาษาไทย ฉันสามารถจำคำศัพท์บางคำได้ จำคำศัพท์ระหว่างการอ่านได้ง่ายกว่า และยังฝึกการออกเสียงภาษาไทยได้อีกด้วย”

(Jiaming, 27 มิถุนายน 2564)

บทสัมภาษณ์ที่ 4

“ส่วนที่ฉันชอบในการฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียน คือ “การเขียน” เพราะในกระบวนการเขียน ฉันสามารถทบทวนสิ่งที่ฉันได้เรียนรู้และจดจำคำศัพท์ใหม่ๆ ได้”

(Jiawei, 06 กรกฎาคม 2564)

บทสัมภาษณ์ที่ 5

“ในช่วงโควิดนั้น เราเรียนออนไลน์เป็นหลัก ซึ่งอาจารย์ก็พยายามสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เราได้สื่อสารกันมากขึ้น นอกจากการเรียนออนไลน์ของอาจารย์แล้ว หลังเลิกเรียน ฉันก็อ่านหนังสืออย่างตั้งใจ ทบทวนการอ่านภาษาไทยและท่องคำศัพท์”

(Chunyan, 10 กรกฎาคม 2564)

8. การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากการสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 พบว่า พฤติกรรมเชิงสังคมเป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาจีนใช้มากที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเดินทางมาเรียนในมหาวิทยาลัยได้ หรือที่ประเทศไทยได้ ทำให้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ด้วยข้อจำกัดนี้ทำให้ผู้สอนต้องพยายามสร้างกระบวนการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนในชั้นเรียนตามปกติ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยอาจารย์ที่เป็นคนไทยก็พยายามสื่อสารด้วยภาษาไทย จึงทำให้นักศึกษาจีนได้มีโอกาสใช้กลยุทธ์ทางสังคมในการเรียนรู้ภาษาไทยได้มากกว่ากลยุทธ์อื่น เช่น การพูดโต้ตอบ การถามคำถาม การอ่านหนังสือเรียน การทำการบ้าน เป็นต้น ในแง่นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมณฑิพย์ วัฒนา (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาปริญญาตรีชาวจีนในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย ได้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาจีนส่วนใหญ่ใช้กลยุทธ์ทางสังคมมากที่สุด โดยนักศึกษาจีนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและสร้างความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับอาจารย์และคนไทยเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยของตนเองและเอาไปใช้งานในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สิริระ สมนาม (2551) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่พบว่า นักศึกษาจีนใช้กลยุทธ์ทางสังคมน้อยที่สุด โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาจีนเลือกใช้กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจมากที่สุดแทนกลยุทธ์ทางสังคม ส่งผลให้ในงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอแนะให้มีวิธีการพัฒนารูปแบบการสอนให้นักศึกษาจีนได้ฝึกฝนการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศผ่านกลยุทธ์ทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลทางสถิติยังพบว่า พฤติกรรมที่นักศึกษาจีนใช้น้อยที่สุด คือ พฤติกรรมที่ใช้ความจำ ขัดแย้งกับงานวิจัยการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนชาวจีนในจังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า นักเรียนชาวจีนที่เรียนในระบบใช้พฤติกรรมการจำมากที่สุด (วิมลวรรณ วงศ์ใหญ่, ศรชัย มุ่งไธสง, และณัฐพล สนธิ, 2561) แม้ว่าผลทางสถิติในงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่ใช้ความจำ เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาจีนใช้น้อยที่สุด แต่จากการสัมภาษณ์

นักศึกษาจีน พบว่า นักศึกษาจีนที่ได้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ส่วนมากมีการใช้กลยุทธ์การจำอย่างแพร่หลาย โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาใช้กลยุทธ์ดังกล่าวผ่านการเขียนและการอ่าน มีการจดคำศัพท์ลงในสมุดคำศัพท์ รวมถึงมีการใช้วิธีการเขียนคำศัพท์ซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพื่อช่วยจำคำศัพท์ได้ ทั้งนี้ จากผลการสัมภาษณ์อาจารย์ พบว่า อาจารย์ไม่ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ที่ใช้ความจำเลย ในแง่นี้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาจีนในบริบทนี้มีการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างหลากหลาย นอกเหนือจากการท่องจำและการจดบันทึก

9. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการสอน

ผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะแก่ผู้สอนภาษาไทยในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศให้กับนักศึกษาจีน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังนี้

9.1 ผู้สอนควรเน้นสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อให้ นักศึกษาจีนได้รู้จักกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยที่เหมาะสมกับตัวเองและนำไปปฏิบัติด้วยตนเองได้นอกห้องเรียน

9.2 ครูผู้สอนควรสร้างโอกาสให้นักศึกษาจีนได้แลกเปลี่ยนความคิดและวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาจีนได้แบ่งปันวิธีการเรียนรู้ภาษาไทยในรูปแบบใหม่ ๆ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้นักศึกษาจีนต้องเรียนออนไลน์เป็นหลัก การได้สื่อสาร พูดคุยกับอาจารย์คนไทยและเพื่อนคนไทย จะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาจีนมีความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

9.3 ผู้สอนควรออกแบบสื่อการสอนภาษาไทยทางออนไลน์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้สอนให้แก่ นักศึกษาชาวจีน มีการออกแบบกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้ นักศึกษาจีนได้เรียนแบบมีส่วนร่วมและมีความสนใจในชั้นเรียน

9.4 ผู้สอนควรส่งเสริมให้นักศึกษาจีนได้มีโอกาสสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนชาวไทย เพื่อให้ นักศึกษาจีนมีความมั่นใจในการสื่อสารด้วยภาษาไทยในบริบทต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

9.5 ผู้สอนอาจศึกษาและประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในบริบทอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาจีนเรียนภาษาไทยแบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

10. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนที่เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาหลักและศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนักศึกษาจีนในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ในส่วนวิจัยเชิงปริมาณ จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์เชิงสังคม (Social Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) กลยุทธ์เชิงอภิปัญญา (Metacognitive Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากเป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 3.13$) กลยุทธ์ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากเป็นลำดับที่สาม ($\bar{X} = 3.12$) กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมและการทดแทน (Compensation Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากเป็นลำดับที่สี่ ($\bar{X} = 3.07$) กลยุทธ์เชิงวิภาพ (Affective Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากเป็นลำดับที่ห้า ($\bar{X} = 3.04$) และกลยุทธ์การจำ (Memory Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่นักศึกษาจีนใช้มากเป็นลำดับที่หก ($\bar{X} = 3.01$)

ในส่วนวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์นักศึกษาจีน พบว่า นักศึกษาจีนส่วนใหญ่ใช้ทั้งกลยุทธ์เรียนรู้ภาษาทั้งทางตรงและกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อม โดยกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางตรงที่นักศึกษาจีนส่วนมากใช้ คือ กลยุทธ์การจำ กลยุทธ์ความรู้ความเข้าใจ และกลยุทธ์การเสริมและการทดแทนตามลำดับ ในส่วนกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาทางอ้อมที่นักศึกษาจีนใช้มากที่สุด คือ กลยุทธ์ทางสังคม กลยุทธ์อภิปัญญา และกลยุทธ์เชิงวิภาพ ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และส่งเสริมความพร้อมให้กับผู้ที่สอนภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

บรรณานุกรม

- กุชม ยามิรุเต็ง. (2561). กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา: การเรียนการสอนภาษามลายูในประเทศไทย. *อินทนิลทักษิณสาร*, 13(ฉบับพิเศษ), 113-127.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2559). *นักศึกษาจีนไวยมहाลัยเอกชน จัดสอนไม่มีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ภูเก็ต มีเดีย จำกัด.
- ทรงศรี สรณสถาพร. (2560). กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษทางตรงของผู้เรียนชาวไทยในยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 11(26), 9-23.
- นพพฤษ รื่นเรือง และ สิงหนาท น้อมเนียน. (2564). การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง: กรณีศึกษานักเรียนจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนไทย. *วารสารสหศาสตร์*, 21(1), 110-119.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2552). การจัดหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วรรณวิทัศน์*, 9, 107-120.
- รสริน ดิษฐบรรจง. (2561). การศึกษาปัญหาการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนจาก Guangxi Agricultural Vocational College มณฑลกว่างซีสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 1(1), 39-53.
- รัชดา ลาภใหญ่. (2559). แนวทางและข้อควรปฏิบัติในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่ นักศึกษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*, 12(21), 37-48.
- วิมลวรรณ วงศ์ใหญ่, ศรชัย มุ่งไธสง, และณัฐพล สนธิ. (2561). กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียน ชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 11(1), 126-134.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2560). การวิจัยแบบผสมผสาน. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 7(2), 124-132.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศิวนนท์ นิลพาณิชย์. (2560). กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1. *วารสาร วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(2), 1-12.
- สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2545). *คู่มือการสอนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างชาติ*. กรุงเทพฯ: โครงการร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาไทยบนฐานของไทยคดีศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

- สิระ สมนาม. (2551). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ : กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ปี จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี สิบสองปันนา ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 2(1), 76-86.
- สมณฑา ศักดิ์ชัยสมบูรณ์. (2563). การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างชาติ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 39(3), 121-137.
- สมนทิพย์ วัฒนา. (2561). การศึกษาแรงจูงใจและกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของ นักศึกษาปริญญาตรีชาวจีนในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- อรุณี อรุณเรือง, ทรงสิริ วิจิรานนท์, และภาวิณี อุ๋นวัฒนา. (2560). การศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- Ministry of Foreign Affairs. (2019). *Joint press statement by the government of the People's Republic of China and the Kingdom of Thailand*. Retrieved October 10, 2019 from <https://bit.ly/3i2f5yy>
- Nomnian, S. (2018a). Chinese overseas students' perspectives on benefits and limitations of English language learning and teaching between China and Thailand. *Arab World English Journal*, 9(2), 251-261.
- Nomnian, S. (2018b). *Synergizing transcultural learning of global Englishes: Voices of Chinese exchange students in a Thai university*. ELT education (Thailand).
- O'Malley, J. M., & Chamot, A. U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. Cambridge University Press.
- Oxford, R. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. Newbury House Publishers.
- Rao, Z., & Huang, L. (2019). Exploring the effects of school context on Chinese students' use of language learning strategies in English learning. *Applied Linguistics Review*, 10(2), 117-136.

- Tang, M., & Tian, J. (2015). Associations between Chinese EFL graduate students' beliefs and language learning strategies. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 18(2), 131-152.
- Wu, Y., Yin, G., & Zhang, Y. (2022). Experience and perceptions of Chinese university students regarding the COVID-19 pandemic: A qualitative analysis. *Frontiers in Public Health*, 10, 872847. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.872847>
- Xue, S. (2015). Language learning strategy use of Chinese EFL students in relation to gender. *Sociology and Anthropology*, 3(5), 259-268.

